

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XXVIII. De sanctis viris qui tunc in Aegypto floruerunt, Joanne, Or,
Amon, Beno, Theona, Copre, Helle, Elia, Apelle, Isidoro, Serapione,
Dioscoro, & Eulogio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

ὅτω μέλει σκοπεῖται· εἰ ἢ πρὶ μάθησιν ἀκριβῆ
 τῶν τοιούτων ποιεῖν ἐγράψεν, ἐν τῇ γεγραμ-
 μῶν, ἢ αὐτοῖς, ἢ ἑτέροις ἀπὸ πάντων, Ἰπ-
 ζήσεται πλείω· ἐπεὶ ἐμοὶ ἔστε σιωπῶντα
 τοιαῦτα, ἔτε μετὰ φράζων ἐυπέεις· ὡς εἴκοι
 δὲ, ἀπὸ τῶν εἰρημνυαῖς αἰτίαις, τὸ μὴ κρα-
 ῖσσαι τὰδε τὰ δόγματα καὶ εἰς πολλὰς
 ἀποβῆναι, μάλιστα τοῖς τότε μοναχοῖς λο-
 γιστοῖν· ἀπὸ τῶν γὰρ ἐκ τῆς ἐν νικαία δόγ-
 μάτων, οἷ τε ἐν συρία καὶ καππαδοκίᾳ, καὶ
 περὶ τῶν φιλοσοφῶντες· ἢ μὲν γὰρ ἔως,
 ἀπὸ κιλίκων δόξαμένη, μέχρι Φοινίκων ἐκιν-
 ῶν διὰ τὴν ἡμετέραν ἀπολλωναρίας αἰρέσεως·
 εὐνομίᾳ ἢ ἀπὸ κιλίκων, καὶ ταύρας τὰ ἄλλα,
 καὶ μέχρι Ἰ ἐλλησπόντι καὶ τῆς κωνσταντι-
 πόλεως· ῥαδίως γὰρ ἐκάτερον παρ' οἷς διέ-
 κριθεῖ, καὶ οὐδὲν πέλας, τὰ αὐτὰ φερονεῖν πε-
 ρὶ ἀσπλησίων δὲ πῶς τοῖς Ἰπὶ δόξαις, καὶ
 Ἰπὶ τούτοις συμβέβηκε· τὸ γὰρ τῆς πληθῶ-
 οῦ δηλωθέντας μοναχὸς τῆς δόξης τῶν
 ἔργων ἐκθαυμάζον, ὁρθῶς αὐτὸς δόξαι-
 ζεν ἐπίσθαι· καὶ οὐδὲν ἄλλως φερονεῖται, οἷά
 γε μὴ καθαρῶς, νόθον δόγματων ἀ-
 πεσρέφοντο· ὡς περὶ αἰγύπτιοι τοῖς παρ' αὐ-
 τοῖς μοναχοῖς ἐπόμνητοι, ἐναντίας εἶχον ἀπὸ
 τῶν δόξαις.

A his quæ diximus, intelligere poterit qui
 volet. Quod si quis accuratam hujus-
 modi rerum notitiam desiderat, ex his
 quæ ipsi, vel quæ alii de ipsis scripserunt,
 plura poterit cognoscere. Neque enim
 mihi facile est aut intelligere ista, aut
 exponere. Caterum quod dogmata ista
 non prevaluerint, nec ad multos per-
 manarint, præter eas causas quas supra
 dixi. Monachis potissimum ut arbitror
 adscribendum est. Nam quotquot in Sy-
 ria & Cappadocia, & circumfisis Pro-
 vinciiis monasticam philosophiam secta-
 bantur, Nicænae Synodi decretis mordi-
 cus adhererant. Parum certe abfuit
 quin Orientis omnes Provinciæ, à Cili-
 cia usque ad Phœnicen, Apollinaris hæ-
 resin amplecterentur. Eunomii autem
 hæresis, à Cilicia & monte Tauro ad
 Hellepontum usque & Constantino-
 polim, cuncta propemodum occupa-
 vit. Uterque enim tum eos apud quos
 morabantur, tum eorum finitimos, in su-
 am sententiam facile perduxerunt. Idem
 porro istis accidit, quod antea Arianis
 acciderat. Populus enim in illis regio-
 nibus, cum Monachos quos supra dixi-
 mus, ob virtutem atque opera valde ad-
 miraretur, recte illos sentire existima-
 bat: eos vero qui aliter sentirent, tan-
 quam adulterinis opinionibus inquinatos,
 averlabantur. Quemadmodum olim
 Ægyptii Monachorum suorum do-
 ctrinam secuti, Arianis fortiter restite-
 runt.

Κεφ. κη.

CAPUT XXVIII.

*De sanctis viris qui tunc in Ægypto florue-
 runt. Joanne, Or, Amon, Beno, Theona, Co-
 pre, Helle, Elia, Apelle, Isidoro, Serapione,
 Dioscuro, & Eulogio.*

Ἐπὶ τῶν κη' τῶν καιρῶν ἐπιπέσει ἀμαρτανῶν ὁρίαν ἀνδρῶν ἐν
 αἰγύπτῳ, ἰωάννη, ὠρ, ἀμων, βήνο, θεονᾶ, κόπρο, ἐλλή, ἡλία,
 ἀπιλλῆ, ἰσιδῶρη, σεραπίῳ, διοσκῶρη, καὶ
 εὐλογίῳ.

Εἰς καιρὸν δὲ μοι δοκεῖ, Ἰπμνηθέντα
 ἑστῶν τότε ἐν χριστιανισμῷ φιλοσοφῶντων,
 ἵνα ἀνδραγαθῶς διεξέλθω πλείω γὰρ
 καὶ ἐκείνο καιρὸ φερονεῖται ἀνδρῶν
 ἐπιπέσει· διέπεσε ἢ καὶ τὰς ὡν ἰσμῶν ἐν
 αἰγύπτῳ ἰωάννης, ὡ τὸ μέλλον καὶ ἄλλοις
 ἀθλοῦν ὁ Θεὸς ἐδήλωσεν, ἔχ' ἡπὶ ἢ τοῖς
 ἄλλοις πάλαι φερονεῖται· καὶ δῶρον ἔδω-
 κεν ἰατρῶν οὐδὲν ἀνιάτοις πάθει καὶ νόθῳ
 καμνοῖσιν· καὶ ὡς, ὅς ἐκ νέου διέκριθεν ἐν

Sed quando in mentionem incidi eo-
 rum qui tunc temporis inter Chri-
 stianos philosophati sunt, opportunum
 arbitror quoscunque nunc potuerim,
 commemorare. Ea enim tempestate in-
 gens copia hominum Deo dilectorum
 effloruit. Ex iis vero quos in Ægypto
 vixisse accepimus, præcipuus fuit Joan-
 nes: cui Deus non minus quam vete-
 ribus illis Prophetis, futurarum abdita-
 rumque rerum cognitionem donave-
 rat: eosque qui insanabilibus morbis la-
 borabant, curandi dederat potestatem.
 Or præterea, qui ab ineunte ætate vixit
 Qqqq iij

in solitudine, Hymnos assidue in Dei A
laudem canens. Vescatur autem
plantis quibusdam ac radicibus. Aquam
vero bibebat, sicubi invenerat. Qui
cum jam ad senilem venisset ætatem,
Deo iubente migrans in Thebaidem,
plurimis illic Monasteriis præfuit, ne
ille quidem miraculorum expers.
Morbos enim ac dæmones oratione
sola fugabat. Cumque literas non di-
dicisset, libris opus non habebat, ut re-
minisceretur: sed quicquid mente
perceperat, nulla unquam delere po-
terat oblivio. In eadem regione phi-
losophabatur etiam Ammon, præfe-
ctus Monachis qui Tabennentes voca-
bantur. Et tria circiter millia habens
discipulorum. Bonus item ac Theo-
nas Monachorum consortiis præerant,
præscientiæ ac Prophetiæ celesti do-
no præditi. Ac Theonas quidem,
Ægyptiorum & Græcorum Romano-
rumque literis ac disciplinis erudi-
tus, annis triginta silentium exercuis-
se dicitur. Bonus vero à nemine un-
quam vilus esse fertur iratus, aut jus-
jurandum proferens aut mendacium;
nec audacter, aut negligentius lo-
quens, nec inane sermonem effuti-
ens. Eodem tempore vixerunt Cop-
res, Helles, & Elias. Et Copra qui-
dem à Deo id donatum esse perhibent,
ut varios morbos ac languores sanaret,
& dæmones eiceret. Helles vero
monasticam disciplinam ab adolescen-
tia edoctus; multa admirabilia gessit.
Adeo ut ignem in sinu gestaret, nec ve-
stem interim combureret: eaque re
Monachos qui cum ipso degebant, ma-
gnopere incitat, quasi bonæ conversa-
tionis comes esset miraculorum perpe-
tratio. Elias vero, tunc quidem haud
procul ab urbe Antinoo philosophaba-
tur, annos natus decem circiter supra
centum. Antea vero dicebat se in de-
fertis locis solitarium mansisse annis se-
ptuaginta. Ac licet adeo provec̄ta ef-
flet ætate, nihilo tamen minus in jejuniis
& districta vivendi ratione perseveravit.
Præter hos Apelles iisdem tempori-
bus claruit, qui juxta oppidum Acho-
rim in Monasteriis Egypti plurima
edidit miracula. Huic aliquando opus
fabrile facienti: eam enim artem profite-
batur: spectrum dæmonis, instar decoræ
mulieris, noctu apparens, tentare cæpit
ejus continentiam. Tum ille fetrum
quod fabricabatur, ex igne extrahens,

ἐρήμοις, αἰὶ τὸ θεῖον ὑμνῶν. ἐπεὶ οὖν ὁ
βοτάναις καὶ ρίζαις ἕσθαι ὑδὼς δὲ πῶθεν
εἴπη εὖρεν· ἐπεὶ δὲ γέρον ἦν, καὶ θεῖαν
πρόσταξιν μετριοδύεις εἰς θεβαίδα, πῶ-
σων ἠγάγετο μοναστηρίων, ἐδ' αὐτὸς θεῖαν
προσταξίν ἀμοιβῶν· μόνον γὰρ εὐχολογῶν,
νόσους καὶ δαίμονας ἤλωνε καὶ γραμμάτια
μὴ μαθῶν, ὅσα ἐδέετο βιβλίων εἰς ἀνά-
μνησιν· ἀλλὰ πᾶν ὅπερ ἔλαβεν εἰς τὰς
κρείττων λίθους ἐτύγγχε· ἀεὶ δὲ τὰ τοῦ
κλίμα, ἐφιλοσόφει καὶ ἀμμιῶν, ὅτι κα-
λεμένων ταβεννησιωτῶν ἠγχεμῶν, ἀμ-
φιπειχιλίους μαθητὰς ἔχων καὶ βῆθον ὁ
ἐθεωρίας, μοναχικῶν ἠγέτο ταγμα-
των, καὶ θεῖας προσηγορίας καὶ προφη-
τίας ἐμπλεῶ λέγει· δὲ καὶ θεῖαν μί-
σησεν ὅσα τῆς αἰγυπτίων ἐκ ἐλλήνων, καὶ
ῥωμαίων παιδείσεως, Ἰππικῶν ἀποστο-
σι σιωπῆ ἀσκήσαι· βῆθον δὲ, παρ' ἐθ-
νὸς θεαθῆναι ὀργιζόμενον, ἠμύνοντα, ἠ-
ψυχοδόμενον, ἠεὶ καίον, ἠ φρασίω, ἠ ἀντιφ-
ρημένον ἐπιτόλῃ λόγον· περὶ τῶν τοῦ χρο-
νίου κόπτης τὴν ἐλλήν, καὶ ἠλίας· ὅ-
σι δὲ κόπτη μὲν δωρηθῆναι θεῖον, ἰσχυ-
παθῶν, ἐνοσημάτων ποικίλων, καὶ δαι-
μόνων κερῶν· ἐλλήν ὁ παιδευόμενος ἐκ-
νέει τὴν μοναχικὴν ἀγωγὴν, πλείους ἀπο-
δοξοποιεῖν ὡς καὶ πῶς ἐν τῷ κόλπῳ κοι-
ζῶν, καὶ μὴ καίειν τὴν ἐδῆτα καὶ τὴν παρο-
τρύνειν ἐδῶ συμμαχάζοντας, ὡς τὴν ἀγα-
θῆ πολιτείαν καὶ τῆς Ἰππικῆς τῆς ἀπο-
δοξῶν ἐπομένης· ἠλίας δὲ, τότε μὲν ἐ-
πὶ ῥῶν τῆς ἀντιφῶς πόλεως ἐφιλοσόφει,
ἀμφὶ ἐδῶ ἑκατὸν ἢ δέκα ἀγῶν ἐποιεῖται·
πρὸς τῆς ὁ ἔλεγε ἐπὶ ἐδῶ μνησκοντα ἐπὶ
σι μόνον ἐν ἐρημίαις οἰκῆσαι· Ἰππικῶν
σῆτον ὁ γρηγορεῖ γυγῶν, διέλεγε σεν-
σεύων καὶ ἀνδρείως πολυεύομαι· Ἰππικῶν
τοῖς καὶ ἀπελλῆς τμηκῶς διέπτεπε ἀπὸ
ἀχωρῶν, ἐν τοῖς κατ' αἰγυπτίον μοναστηρί-
οις πλείους θαυματουργῶν ὅν ποτε χαλκῶν
τα, τῆτον γὰρ ἐπέληθε, νύκτωρ φάσμα
δαίμονος, ὡς γυνὴ εὐπρεπῆς, εἰς σαφῆ
σμίλῳ ἐπέειρε· ὁ δὲ, σίδηρον ἐν εἰργα-
το ἐν β' πνεύσῳ ἐξέρυσσε, κατέφλεξε β' δαι-
μόνις τὸ πρὸς ἄπαν· τὸ δ', τῆτον γυγῶν

δλοφρονέμενον ἀπέδρασεν Ἰπποκράτης ἢ
 τότε πατέρες μοναχῶν ἦσαν, ἰσίδωρος τε
 καὶ σεραπίων, καὶ διοσκορῶς· ἀλλ' ἰσίδωρος
 μὲν, πάντως ὅθεν ἀειφραξάς τὸ μοναστή-
 ριον, ἐπεμελείτο μηδὲνα τῷ ἔνδον εὐραζε-
 εῖναι, καὶ πάντα τὰ Ἰππὶδέα ἔχειν σερα-
 πίων δ' ἐπεὶ τὸν δευρονοίῳ διέτελει, ἀμφι-
 σπῶν μείλας ὑφ' ἑαυτὸν ἔχων· πάντα δ' ἡ γῆ
 δὲ οἰκίῳν ἰδρώτων τὰ Ἰππὶδέα ποιεῖται,
 καὶ ἄλλοις δεομύροις χορηγεῖν ὥρα ἢ θέρους
 ἢ ἡμῶν ἀμύρτες, δεκνῶν αὐτοῖς σίτον
 ἀπελθόντες, καὶ ἄλλοις μοναχοῖς μελεδίδεν
 διοσκορῶ δ' ἐπὶ πλείους ἐκαλὸν ἐφοίτων· πρεσ-
 βύτερος δ' ἦν, ἐν τῷ ἱερατικῷ διαπάσης ἀκρι-
 βείας ἐχώρει βασιλικῶν καὶ Ἰππὶδῶν
 ἀνακρίων σπῶν πρεσβυτέρων τοῖς μυστηρίοις,
 ὥστε αὐτὰς ἀποκαθαίρειν τὸν νῦν, καὶ μὴ
 σιωπεῖν ἢ πεπεραχέναι δεινόν· ἀκριβέ-
 σερον δ' ἦν τότε ἐγγύς τῷ μέγαδον τῷ
 θεῶν μυστηρίων, καὶ ἐυλόγητος πρεσβύτερος
 ὡς φασὶν ἱερῶν, ἀπογῶν ἐγκρίων
 τῶν τῶν πρεσβυτέρων ἐπιτοσῆτον, ὡς
 καὶ τὰ ἡμαρτιώδη σαφῶς διελέγχων, καὶ
 τὰ κατὰ νῦν ἐκάστω κρυπτόμενα ἐφορᾶν σπῶν
 ἐν κακῶς πεπραχότας, ἢ καὶ τῶν Φαύλων
 βελδυσάμενους, τῶς εἰργε δυσιαστῆρας, δὴ-
 λῶν ποιήσας τῶν ἀμαρτιῶν μελαμελεία δὲ
 καθαρθέντας, πάλιν πρεσβυτέρους.

A demonis faciem combussit. Atque ita
 demon stridens atque ejulans aufugit,
 Sed & Isidorus & Serapion ac Diofco-
 rus, nobilissimi tunc temporis Mona-
 chorum patres fuerunt. Et Isidorus qui-
 dem, cum Monasterium suum undique
 circumspexisset, diligenter cavebat, ne
 quis foras egrederetur, studens ut om-
 nia necessaria intus suppeterent. Se-
 rapion vero juxta Arsenoiticam Prate-
 cturam vixit, mille circiter Monachos
 regens. Quos omnes ita instituebat, ut
 propriis laboribus victum sibi compara-
 rent, & aliis indigentibus subministra-
 rent. Messis autem tempore, pretio con-
 ducti fruges metebant, & frumentum
 quod sibi sufficeret recondebant, & aliis
 Monachis gratis dabant. Diofcori vero,
 haud plures quam centum erant, disci-
 puli. Qui cum esset Presbyter, sum-
 ma cum diligentia sacerdotale munus
 implebat; eos qui ad sacra mysteria ac-
 cederent, examinans & accurate diju-
 dicans: ita ut mente antea perpurgata,
 nec ullius admitti sceleris conscii acce-
 derent. Adhuc illo severior in sacris my-
 steriis impertiendis fuit tum Eulogius
 Presbyter. Quem ferunt cum rem divi-
 nam faceret, accedentium cogitatio-
 nes usque adeo prænovisse, ut delicta
 eorum certissime coargueret, & quæ sin-
 guli penitus in mente recondita habe-
 bant perspiceret. Eos igitur qui mali
 quidpiam perpetrassent, aut patrare de-
 crevissent, aliquandiu arcebat ab altari,
 delicta eorum in apertum proferens.
 Postea vero penitentia purgatos, ad my-
 steria admittebat.

Κεφ. κθ.

CAPUT XXIX.

Ἡ δὲ ἐν Θεβαΐδι μοναχῶν, ἀπολλῶν, δωροθέου, πιάμμου,
 ἰωάννου, μαρκου, μακαρίου, διοσκορῶν, μακρίων,
 παύλου ἢ ἐν Φέρμῳ, παχῶν, σεραπίων, καὶ
 πύου.

De Monachis in Thebaide degentibus:
 Apollo, Dorotheo, Piammone, Ioanne,
 Marco, Apollonio, Paulo Fermensi, Pa-
 chon, Stephano, & Pior.

Κατὰ τέρας δ' καὶ ἀπολλῶς ἐν Θεβαΐδι
 διέτελει, ὅς ἦδ' ἐν δευρομύρῳ, ἐφιλο-
 σόφησεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἢ ἑτη τὴν ἐρη-
 μὸν οἰκήσας, ἀνήλατον ὑπὸ τὸ ὄρη πη-
 σίον τῆς οἰκίας, τῶν Θεῶν χησάντος κατέ-
 λαβεν ὑπὸ τῶν πνίθων θάυμαλαργῶν, ἐν
 ἀλύτῳ ἐπίσημος ἐγγύς, ἢ ἡγεμῶν πλείων

HOrum temporibus æqualis Apol-
 los vixit in Thebaide. Qui cum
 pubescere adhuc inciperet, philosophari
 instituit. Cumque in solitudine mansit-
 set per annos quadraginta, tandem spe-
 luncam ad radices montis sitam, haud
 procul ab hominum domiciliis, divino
 monitus oraculo occupavit. Ubi præ
 miraculorum multitudine, brevi con-
 spicuis & complurium Monachorum